

Tovább erősödik a kapcsolat szovjet tudósok és a Szegedi Tudományegyetem között

A Magyar Tudományos Akadémia kéthetes kiküldetésében a Szovjetunióban járt dr. Kovács Ödön docens, a szegedi József Attila Tudományegyetem Szerves-kémiai Intézetének vezetője. Az intézet már három éve tart gyümölcsöző kapcsolatot a Szovjet Tudományos Akadémia Zelinszkijról elnevezett moszkvai Szerveskémiai Intézetével, az N. I. Sujkin akadémikus vezette kutató-csoporttal.

Közös munkájuk eredményeit eddig kilenc tudományos dolgozatban tették közzé szovjet és magyar szakfolyóiratokban.

A együttműködés eredményeként lett szovjet levelezőpáros a szegedi intézet egyik fiatal, tehetséges munkatársa: Bartók Mihály, aki kiváló eredménnyel tette le a szakmai aspiransvizsgát. A közös kutatások részben elméleti jellegűek, részben kőolajbázisú műanyagipari vonatkozásúak. A mostani kiküldetés alkalmával megbeszéltek a jövőre vonatkozó elképzeléseket.

A látogatás másik célja a szteránvázis hormonok előállításával kapcsolatos kutatásokra vonatkozó megállapodás létrehozása. Itt érdemes megemlíteni, hogy ha-

zánk jelentős gyógyszeriparral rendelkezik, s ezen belül a gyógyszeripari termelésnek tíz százalékát a szteránvázis hormonok előállítására teszi ki. Ezekből ugyanis számottevő az exportunk. Ezen a téren jelentősek és széles körűek az ipari, de még szórványosak az elvi kutatások hazánkban. Ezért — az ipar felkérésére, a Kőbányai Gyógyszerárnyag-hatóság támogatásával — 1961-ben kezdett foglalkozni ezzel a témakörrel az intézet, s már kezdeti sikereket könyvelhet el. Ennek köszönhető, hogy

nemcsak ipari, hanem akadémiai szinten is bővülnek a kapcsolatok.

Az intézet munkatársai közül már ötven voltak egy-négy hónapos külföldi tanulmányúton. Most pedig sikerült felvenni a kapcsolatot a szovjet akadémiai kutató-intézetekkel, I. V. Torgov, A. A. Achrem és V. F. Kucheroz professzorokkal, akik közül A. A. Achrem munkássága azonos területen mozog a szegedi intézettel. Ez az együttműködés lehetőséget nyújt arra, hogy el-sajátítsák a szegediek a szovjet kutatók fejlett módszereit. Ennek érdekében tudományos kutatók és dokumentációs anyagok cseréjét tervezik.

Dr. Kovács Ödön docens érdekes tapasztalatokat szerzett a felsőoktatás, illetve a vegyészképzés reformjával kapcsolatban. A Szovjetunióban nagyon bátran nyúlnak ehhez a kérdéshez azzal a céllal, hogy az egyetemet minél közelebb hozzák az élethez. A leningrádi műszaki egyetemen például öt különféle kísérleti tantervet szabtak ki. Az egyik tanterv szerint az első két évben

s összehangolják a szegedi, illetve a szovjet intézetek munkatervét.

Dr. Kovács Ödön docens érdekes tapasztalatokat szerzett a felsőoktatás, illetve a vegyészképzés reformjával kapcsolatban. A Szovjetunióban nagyon bátran nyúlnak ehhez a kérdéshez azzal a céllal, hogy az egyetemet minél közelebb hozzák az élethez. A leningrádi műszaki egyetemen például öt különféle kísérleti tantervet szabtak ki. Az egyik tanterv szerint az első két évben

hallgatók egy hetet az egyetemen töltenek, egy hetet pedig valamelyik vegyipari üzemben.

Ide azokat a hallgatókat osztották be, akik még nem dolgoztak gyárakban. Ennek egyik előnye az, hogy még egyszer annyi hallgatót tudnak laboratóriumban foglalkoztatni.

Egy másik tanterv szerint kombinálják a nappali és az esti tagozatot.

Az első két évet esti tanfolyamon végzik és a többit majd rendszeresen. Ezek a hallgatók az első két évben nappali üzemben dolgoznak. Annak az elgondolásnak is érvényt kívánnak szerezni, hogy mire a hallgatók kikérikülnek az egyetem falai közül, a fizikai munkával csak úgy megismerkedjenek, mint a vezető, irányító tevékenységgel.

(T. B.)

Biztos föld már a baktói szikes

Az öntözés eredményei a Felszabadulás Termelőszövetkezetben

Hánször emelték égre tekintetüket az egykori baktói pusztapásztorai, de sokszor sóhajtott fel itt a szikre szorult szegény földművelő: uram isten, adj esőt, mert elpusztulunk!... A természet azonban nem tisztelezte sohasem a fohászt, a kívánságokat, csak a tetteket.

És azóta vannak igaz nagy tettek a baktói pusztán, amióta szövetkezetben élnek itt az emberek. Az idei nyáron már összesen 874 kataszteri holdra juttatták el a közösség emberei a Tisza és a kutak életet jelentő vizét. Az egykori halott föld mind nagyobb életre kap. Kóré Zoltán főkönyvelő így adott számot a szövetkezet most lejárt esztendejének öntözéséről eredő sikeréről:

Eltűnik a puszta

— Idén 304 holdon volt rizsvetésünk. Az átlagtermés az elkövetkezten rossz időjárás ellenére is 15 mázsa 30 kilogramm lett holdanként. Az összes termés tehát meghaladta a 4600 mázsát. Igaz, a kiadás sem volt kevés. A talajmunkától a betakarításig, a munkadíjakat is felszámolva egy-egy holdra éppen 10 mázsa rizs ára ment rá. Öt mázsa 30 kilogramm termés értéke azonban tiszta nyereségként maradt meg a

gazdaság számára. A rizsből származó nyereségünk több mint 750 ezer forint. A terven felüli termésből eredő haszon is meghaladja az 50 ezer forintot.

Csoda-e ez? A csaknem teljesen terméketlen szik a szegedi határ legkiválóbb termőföldjévé vált pár esztendő alatt az öntözés révén. A gazdáknak újabb terveik vannak a Tisza vizének hasznosítására. 1963-ban további 200 kataszteri hold kopár birkalegőt alakítanak át termőfölddé. Néhány esztendőig rizs lesz majd itt is, később pedig haltenyésztésre térnek át. Csupán az új esztendői öntözéses beruházások 1 millió forintot képviselnek. Árendás Györgytől, a szövetkezet elnökétől hallottam, hogy második ötéves tervünk végére a »hírmondója« is eltűnik a baktói pusztán. Rizs, halgazdaság és takarmány lesz az egész külső baktói határban.

Minden csepp vizet

„megköszönt” a kukorica

A szövetkezet öntözési profiljába a 250 holdnyi zöldsgé-kerteszet mellett beletartozik már a lucerna és a kukorica is. Idén a kukorica minden csepp vizet szépen megköszönt a gazdáknak. Száz kataszteri holdon 22 ezres tőállomány mellett az átlag-

termés megköszöntette az 55 mázsa csövestermést. Pedig csak két alkalommal 30–30 milliméter vizet permeteztek ki a kukoricatáblára. A szakemberek véleménye szerint ha a harmadik öntözésre is sor kerülhetett volna, ez újabb 25 mázsát jelentett volna termésben. S akkor most 75 mázsa csöves kukoricatermésről beszélhetnénk. A harmadik öntözés egyébként kicsit még a szegénység miatt maradt el. A gépek, vízpuskák már a kertészetben voltak elfoglalva a harmadik öntözés idején, a zöldsgéket kellett menteni a szárazságtól.

Nagyarányú kísérletet folytattak a gazdák itt a lucerna terméshozamának öntözéssel való emelésére is. Annak ellenére, hogy öntözött lucernának és növény számára csaknem teljesen alkalmatlan területen van, öntözéssel öt kaszálást tudtak elérni. Az egy holdra jutó száraz szénatermés 50 mázsáig emelkedett. Ugyanítt más esztendőben csak kétszer kaszálhatták a lucernát, a harmadik sarjú már féltermést sem hozott.

A kertészet

milliósi nyeresége

A tsz most készíti el új esztendői zárszámadását. Végleges, lezárt eredmények a kiadásokat és bevételeket illetően még nincsenek a kertészetből. Egy azonban máris bizonyos, Csongrád megye legnagyobb kertgazdasága milliósi nyereséget hoz az idén is. A szárazkertészetben nevelt paradicsom hozama minden igyekezet ellenére is csak 100 mázsáig emelkedett holdanként, míg az öntözött területen 150 mázsát adtak.

A Felszabadulás Tsz gazdasági tapasztalatai az egész megye mezőgazdasága számára nagy iskolapéldaként szolgálnak. Ezek után önként adódik a gondolat: mennyit nyerhetett volna Szeged mezőgazdasága azáltal, ha a baktói rossz szikékkel egyidőben öntözni kezdtük volna első osztályú szántóföldjeink egy részét is, például a mihályteleki Új Élet Tsz, vagy a ságváritelepi Táncsics Tsz határában? Okulva a tapasztalatokon azonban most már nem soká késhet ez sem. Ehhez azonban nem elég csak az állam segítsége. Mint a Felszabadulás Tsz gazdái teszik, szüntelenül gyarapítani kell az öntözés mesterfogásaihoz jól értő szakemberek számát. A Felszabadulás Tsz-ben már 10 iskolát végzett öntöző szakmunkás van. Ezeknek a gazdáknak éven át a legfontosabb feladatuk, hogy mindegyik eljuttassák a vizet és a műtrágyafélféket is megkapják az öntözővízzel a növények. Most újabb 10 szövetkezeti gazdát küldenek hosszabb, rövidebb iskolára, hogy elsajátíthassák az öntözés tudományát.

A nyilvántartás fontossága

Azonban az komoly hiba, hogy az öntözött területek termelési adatait ma még nem tartják nyilván külön is, egybevetik azokat a szárazföldi művelés eredményeivel. Bár szinte mindenki ismeri az öntözött földek terméshozamait, azonban ha egészen pontos dokumentáció készül ezekről, a tudományos kutatómunkának is nagy segítséget nyújthatnának ezzel. Bizonyos, hogy a szövetkezet vezetői hamarosan felismerik ennek szükségességét is. Ez a jövőt illetően a termelés jó megtervezéséhez is hasznos segítséget jelent. Ez újabb követelmény mellett azonban bizást elmondhatjuk: Baktóban kétszeresen igaz a régi paraszti mondás: rossz földek nincsenek, csak rossz gazdák. És a baktói sziknek ma már nagyon jó gazdái vannak.

Csepri József

Növekszik a pamutszövet, a kötöttolmi, a konfekcióáru és a bútorok gyártása

A könnyűipar jövő évi tervéből

Mit tartalmaz a lakosság ellátásában fontos részt vállaló könnyűipar 1963-as terve? — Erre a kérdésre a Könyvnyúipari Minisztériumban a következő választ kapta az MTI munkatársa:

— A termelési terv az évről 5 százalékkal nagyobb feladatot jelöl meg. Különösen

feszített terve lesz a tárcsa legnagyobb ágazatának, a pamutiparnak: 5,5 százalékkal több pamutszövetet kell gyártania.

Ezt elsősorban a nagy mértékben növekvő exportigények teszik szükségessé. A tervezéskor számoltunk a Szegeden épülő új szövőde egy részének üzembeállításával is, de a legnagyobb feladatok mégis meglévő gyárainkra hárulnak, amelyekben a répi géppark korszerűsítésével, a kikészítőüzemek további rekonstrukciójával kell a gyártást fokozni és a magasabb minőségű követelményeknek eleget tenni.

—Az átlagosnál nagyobb ütemben fejlődő iparágak közé tartozik a kötszőipar is.

A kötöttáru gyártásról 5,1 százalékkal több gyártmányt kérünk.

miután termékeik nemcsak a hazai vásárlók körében keresettek, hanem külföldön is jól értékesíthetők. A keresletnek megfelelően valamivel kevesebb pamutáru készül, de helyette jóval több szintetikus harsnyát gyártanak. A szintetikuson-felhasználás egyébként az egész textiliparban növekszik és a mostaninak a kétszeresét is megfogja haladni. A hazai

danulon az eddiginél jóval nagyobb mennyiségben áll majd a textilgyárak rendelkezésére.

A konfekcióipartól 5,2 százalékkal több gyártmányt kért a kül- és belkereskedelem, míg a selyem-, a cipő- és a papíripar termelése jövőre az idejéhez hasonló szinten lesz. A bútorigar termelésnövekedése ezúttal is kiemelkedő:

13,9 százalékkal több bútor gyártására készülnek fel.

Új gépekkel új technológiát vezetnek be és tovább nő a simavonalú, modern bútorok aránya.

— A terv szerint 1963-ban a könnyűipar az ez évről 10 százalékkal több terméket ad át a külkereskedelemnek, ugyanakkor messzeemenően figyelembe veszi a hazai lakosság megfelelő ellátását. Az ipar lényegében kielégíti majd a belkereskedelem valamennyi mennyiségi igényét, ez azonban még nem jelenti azt, hogy

az üzletekben mindenféle keresett áru különböző változatát megtalálja a vásárló.

Főként az új cikkeknél a gyártás kezdeti szakaszában nem tudják majd minden üzlet raktárkészletét feltölteni. Az ipar bőséges gyártmányválasztékkal igyekszik a divatot is követni.

Az 1963. évi terv feszített feladatot jelent a könnyűipar dolgozói számára azért is, mert a termelékenységét 3,2 százalékkal kell növelniük, a termelés önköltségét pedig 1 százalékkal csökkenteniük. (MTI)

ÖTLETES GÉPEKKEL,

gyorsabban, több kábelt gyártanak

Egy új üzem újítási naplójából

A gyárral együtt fejlődik, erősödik az újítómozgalom a Kábel- és Sodronykötélgépgyártás szegedi telepén. Más vállalatoktól átvett gyártási módokat, gépeket tökéletesítenek, műszakiak, egyszerű munkások, hogy termelékenyebbé tegyék a munkát, gyorsabban, több kábelt gyártsanak. Az újítási napló a megmondhatója, hogy nemcsak szám szerint, hanem forintértékben is számottevőek a kábelgyári újítási javaslatai.

Szakadást jelző készülék

A legnagyobb elővigyázat mellett is elszakadhat a kábel gyártás közben. Ha pedig szakadás történt, a hibát meg kell keresni. Ez a művelés többes vezetéknel, kis kábeleknél igen körülmenyes és hosszadalmas munka. A szakadás helye ugyanis a szigeteléstől nem látható. Ezt a munkát könnyíti meg Király Károly újítása, a szakadást jelző készülék. Nem is újítás ez, találmány, hiszen már szabádmányi bejelentést is tettek.

A korábbi mérési módszerekkel a szakadás helyét csak

megközelíteni tudták. Ezért minden olyan tekercsből, amelyben szakadt vezeték volt, 4–5 méternyi hulladékba kellett dobni, míg megtalálták a szakadás helyét. Az új készülékkel centiméternyi pontossággal megállapítható a szakadás helye, akár egy vagy több érben szakadt el a vezeték.

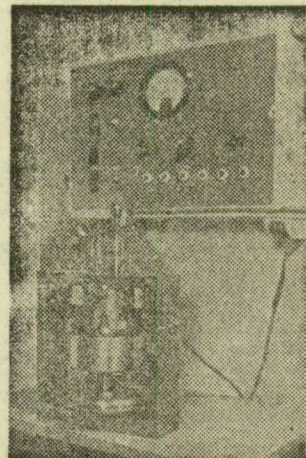
A készülék érzékelője egy tekercselőgépre van felszerelve. A szakadt tekercset egy motolláról áttekereslik, ha a szakadási helyhez érnek, a készülék jelez. Itt csak egyszerűen el kell vágni a kábelt.

A már beépített vezetékek, kábelek hibáit is, pontosabban hibahelyét meg lehet állapítani a készülékkel. Ezért is külön jelentősége van a készüléknek. A szigetelőcsőből ki lehet húzni a vezeték, de a falba vakolt vezeték szakadása esetén ma még problémát okoz a hiba megkeresése.

A képen látható készülék, amelynek működését a feltaláló, Király Károly ellenőrzi, tranzisztorizált száraz elemekkel működik, ezért üzem-

költsége csak fillérekbe kerül, súlya csekély és terjedelme is kicsi.

Lyukfúrás — villamos szikrával

Ugyancsak Király Károly újítási javaslata alapján készítették el a kábelgyárban a villamosszikrás kis lyukfúró gépet. A gép működése a villamos erózió alapszik. Lágy rézhuzallal minden elektromos vezető anyag, tehát bármilyen fém fúrható, még a legkeményebb fémlapka, a vidia is. A képen látható gép 0,1 millimétertől 1,5 milliméter vastagságú lyuk fúrására alkalmas. Kétszeri fúrással a méret nagyobb is lehet. A gép teljesítményére jellemző, hogy egy 5 milliméter vastag kemény fémlapokát 8 perc alatt fúr át. A furat lehet kerek, vagy szükség esetén más alakú is.

A Szegedi Kábelgyárban a gépet a szigetelőgépek tuskéinek fúrására használják. Azelőtt a tuskék ezüstacélból készültek, keményre edzve, mégis egy nap alatt kikoptak. Ma már a tuskéket kemény fémlapokból gyárthatják, mert a szikraforgácsolással könnyedén fúrnak rajta lyukat. Ezeket a tuskéket hetekig használják, ha kissé megkoptak, újrafúrják, vastagabb lyukkal, s ezután másfajta vezetékek gyártására használhatják.

Az új eljárással olcsóbban készíthetik a tuskéket. A megtakarítás nagyobb része a tuskecserélésből adódó géphállás megszüntetéséből származik.

Január elsején esedékes a kötelező gépjármű-biztosítás

A kötelező gépjármű szavatossági biztosítás díja január elsején esedékes. A gépjárművek, autók, motorok üzemben tartóinak az év elején »biztosítási igazolást« kell kérniük. Ezt az igazolást és a biztosítási díj befizetéséhez szükséges csekklapot az Állami Biztosítónak a lakóhely szerint illetékes fiókjától lehet beszerezni. Az 1963. évre szóló igazolást a

fiókok az elmúlt évi igazolás ellenében adják ki. A torlódások elkerülésére a biztosító erre kijelölt fiókjai meghosszabbított munkaidőben tartanak szolgálatot.

A gépjármű szavatossági díj január 31-ig pótlékmentesen fizethető be. A magán-személygépkocsik biztosítási díja két részletben, január elsején és július 31-én is fizethető. (MTI)